

ДОБРОВОЉНИ ПРИСТУП?

Увод

1. На последњем састанку Радне групе изражен је захтев за детаљнијом разрадом идеје оснивања НОК-а у Србији на добровољној основи уз постепен органски развој. Показано је интересовање за овакав приступ, имајући у виду следеће:

- Успостављање НОК-а путем закона или оснивањем формалног управног тела - је свакако дуготрајан процес;
- У неким другим земљама развијање НОК-а је текло постепено, а започело је са договорима на добровољној бази који су касније прерасли у формални израз и организацију.*

2. Овај документ, према томе приказује како се може одвити једна таква еволуција – на добровољној основи. Наравно, свака земља је различита и у многоме зависи од постојећих организација и традиције сарадње као облика рада.

Приказ

3. Иако би било могуће да се развој НОК-а одвија независно од Владе, несумњиво би било од помоћи имати сигнал или иницијативу од Владе у смислу да би израда НОК-а била од велике користи. Од највеће користи би била заједничка изјава Министарства просвете и Министарства рада (можда заједно са Министарством економије). Таква изјава би једноставно могла да значи подршку развијању НОК-а које би било вођено преко социјалног партнерства до израде стручних квалификација за младе и одрасле .

4. Социјални партнери би онда могли да формирају Заједнички надзорни комитет чији би први задаци били да:

- Одреди основне нивое (израда овога је несумњиво задатак Радне групе) осигуравајући да ће дескриптори дозволити укључивање обука како за младе, тако и одрасле;
- Успоставе секторску структуру нацрта;
- Промовише њихове предлоге међу послодавцима и синдикатима, а и шире.

5. У складу са тим и резултатима јавне дискусије Заједнички надзорни комитет може организовати формирање прве групе секторских састанака. Било би паметно почети постепено, у почетку са не више од шест комисија, из сектора где већ постоји успостављена структура послодаваца и синдиката и где постоји интересовање за обуку.

6. Овакве комисије се у почетку могу фокусирати на питање сертификовања обука одраслих, израђујући препоруке и предлоге стандарда и услова за признавање обука[†] које би биле препознате у њиховим секторима. Званично, наравно министарства би одлучивала да ли ће усвојити овакве услове за обуке које финансирају, али могли би подржати смернице привреде где би се запошљавали студенти које они обучавају кроз те обуке.

* У Данској и Немачкој сарадња између послодаваца и синдиката по питању занатских квалификација десила се много пре било каквог законског признавања на системском нивоу. Релативно скоро -1990. године , у Енглеској су организације послодаваца покренуле иницијативу за изједначавањем стручних и академских квалификација што је резултирало успостављањем легалне основе за оквир националних квалификација седам година касније. У неколико других земаља НОК је представљен на нивоу владе кроз систем препознатих квалификација у оквиру њихове земље, пре него средство признавања или контролисања ових квалификација.

[†] Као што је дужина релевантног радног искуства и/или ниво општег образовања.

7. Заједнички договори овог типа, могли би даље развијати, на пример:

- Ове комисије би формално признала министарства и обезбедила званичне консултације са њима приликом ревидирања профила;
- Комисије би се могле бавити својим шемама за регистровање радника који су испунили предложене захтеве. У неколико земаља званичне квалификације су се заправо развиле из ове шеме регистрације, посебно у областима као што су електричне инсталације где је важна јавна безбедност или давање финансијских савета члановима друштва;
- Комисије се могу бавити спровођењем шема признавања за оне који пружају обуку, што помаже и представницима привреде да знају који пружаоци обука испуњавају задовољавајући степен квалитета .

Овакве активности могу имати комерцијалну димензију, као плаћање посебних услуга и или признавања сертификата комисијама. У Енглеској неколико *Привредних савета за вештине* (тела која раде на добровољној основи и која асистирају Влади, али без законског пуномоћја) објављује комерцијалне пакете обука и обавља истраживање и развој на основу уговора са Владом.

8. Примери свих врста ових активности могу се срести у САД и земљама ЕУ. Било би тешко знати да ли би се оне оствариле у Србији, тако да је то најбоље препустити природном току ствари.

Коментари

9. Због саме природе ствари немогуће је планирати читав развој, делом и због тога што је све то у раној фази. Доста зависи и од воље људи да учествују и посебно од водећих појединаца који би управљали овим процесом. Степен Владине подршке је од велике важности, јер је сасвим јасно да би развој би бржи уколико би била обезбеђена финансијска подршка секретаријатима. Али, овакав развој ако је подржан од социјалних партнера може бити привлачан донаторима.

10. Овакав приступ дефинитивно има предности у реалном социјалном партнерству и осигуравању развоја НОК-а који се не развија брже од система који би то руководио. Но, слабости ће сигурно бити у осигуравању квалитета. Тело, или низ тела, без законске основе могу само коментарисати и давати савете. Ово су важне функције, али овај добровољни систем очигледно не би био одговоран за квалитет образовања и обука. С' ове тачке гледишта појавиће се притисак преноса добровољног система у онај са више формалном законском основом као што се десило у већем броју других земаља.